

สร้างฝายน้ำล้นรุกล้ำที่ชาวบ้าน .... หน่วยงานต้องชัดใช้ !

คดีปกครองที่จะนำมาเล่าสู่กันฟังฉบับนี้ เป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองทำการก่อสร้างฝายน้ำล้น เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ยามจำเป็น แต่การก่อสร้างได้รุกล้ำที่ดินของเอกชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียง

โดยเอกชนรายนี้ (ผู้ฟ้องคดี) เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ได้มาโดยการรับมรดก และต่อมา กรมทรัพยากรน้ำ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ก่อสร้างฝายน้ำล้นเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตรกรรม โดยห้างหุ้นส่วนจำกัด ล. ซึ่งเป็นผู้รับจ้างก่อสร้าง ได้ก่อสร้างคันดินขนาดใหญ่มารุกล้ำที่ดินดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขอให้สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 4 ลดขนาดคันดินหรือขอเงินค่าทดแทนความเสียหาย แต่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 4 เห็นว่าไม่สามารถลดขนาดคันดินได้ เนื่องจากมีผลกระทบต่อความมั่นคงแข็งแรงของโครงสร้างฝายน้ำล้น

ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายจากการก่อสร้างคันดินรุกล้ำที่ดินของตน

คดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่า ก่อนที่จะดำเนินการก่อสร้างฝายน้ำล้น สามิของผู้ฟ้องคดีได้ยื่นขอมุทิสที่ดินให้สาธารณประโยชน์แล้ว แม้จะไม่ปรากฏหลักฐานการที่ผู้ฟ้องคดีมอบอำนาจให้สามิลงนามในหนังสืออุทิสที่ดินให้สาธารณประโยชน์ก็ตาม แต่การเป็นสามิกรียากันโดยชอบด้วยกฎหมายย่อมทำให้เข้าใจโดยสุจริตว่าบุคคลทั้งสองได้ยื่นขอมุทิสที่ดินแล้ว

การก่อสร้างฝายน้ำล้นเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นหน่วยงานทางปกครองที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำนโยบายและแผน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ บริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์ ฟื้นฟู รวมทั้งควบคุม ดูแล และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำตามข้อ 1 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2545 การทำสัญญาจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ล. ก่อสร้างฝายน้ำล้นจึงถือเป็นการกระทำอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดี

เมื่อการก่อสร้างฝายน้ำล้นดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือได้มีการตกลงซื้อขายที่ดินกัน และไม่มีกฎหมายอื่นใดให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีกระทำการอันเป็นการกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตามโครงการและเข้าใช้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีก่อสร้างคันดินฝายน้ำล้น จึงเป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีมติวิสัยและพฤติการณ์ และผู้ถูกฟ้องคดีอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นในการตรวจสอบผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินและแนวเขตการก่อสร้างคันดินได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

นอกจากนี้ การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับที่ดินพิพาทมาโดยการรับมรดก ที่ดินจึงเป็นสินส่วนตัวของผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา 1471 (3) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งสามิของผู้ฟ้องคดีไม่อาจให้ความยินยอมอุทิสที่ดินให้สาธารณประโยชน์โดยมิได้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีได้ และไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ให้ความยินยอมโดยปริยายแล้ว ประกอบกับการที่จะถือว่าผู้ฟ้องคดีได้แสดงเจตนาให้ความยินยอมอุทิสหรือยกที่ดินให้ทางราชการได้นั้น จะต้องปรากฏพยานหลักฐานการอุทิสหรือยกให้เป็นสาธารณประโยชน์โดยผู้ฟ้องคดีจะต้องได้ทราบถึงข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญ โดยเฉพาะในส่วนที่จะมีผลกระทบต่อตนเองอย่างชัดเจนว่าการก่อสร้างฝายน้ำล้นจะทำให้สูญเสียที่ดินบริเวณใด เป็นจำนวนเท่าไร เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ทราบข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญ ย่อมไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีอุทิสหรือสละการครอบครองที่ดินให้แก่ทางราชการเพื่อใช้ในการก่อสร้างฝายน้ำล้น

พฤติการณ์ดังกล่าวถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียหายในทรัพย์สิน ซึ่งเป็นที่ดิน อันเป็นการกระทำละเมิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 176/2559)

คดีนี้ถือเป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคสำหรับประชาชนใช้สอยร่วมกันว่า หน่วยงานและเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนที่กฎหมายให้อำนาจไว้ หากต้องกระทำการใด ๆ อันจะมีผลกระทบกระเทือนถึงสิทธิเสรีภาพหรือสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลใดแล้ว ก็จำเป็นต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน รวมทั้งต้องกระทำไปภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจไว้ นอกจากนี้ การที่ฝ่ายปกครองได้ว่าจ้างให้เอกชนดำเนินการใด ๆ แทน เมื่อเอกชนผู้รับจ้างทำให้เกิดความเสียหายขึ้น ย่อมเป็น ความรับผิดชอบของฝ่ายปกครองด้วยครับ !

นายปกครอง
